

KIBRI FU KWETSBAAR SMA

San na wan kwetsbaar sma ?

Wan kwetsbaar sma na wan sma san en **faculteiten de verminderd bika fu wan siki, wan handicap noso wan ongeval**. A no man kibri bun en interest

Den sma dati kan kisi kibri fu wan **orga fu wèt kibri** san wan krutu bakra seti. A krutubakra kan seni **wan tra sma fu yepi en kibri en interest**. A competent krutubakra na a krutubakra fu voorgdij.

A kibri musu de a minder beperkend sa man, **ini prioriteit a musu kon fu wan famiri memre noso wan krosbei sma**.

Suma kan wroko gi a kibri fu wan kwetsbaar sma ?

Soso so sma kan kari a krutubakra fu voorgdij :

- A sma san musu kibri en srefi, noso a sma san e libi nanga en leki masra /frow (trow, PACS, concubinage),
- Wan memre fu en famiri, krosbei sma san abi tranga relaties fu langa ten
- A sma san e du (kba) a orga fu wèt kibri,
- A procureur fu a Republiek, san e meki a begi disi abra en eigi besroiti, noso tapu a begi fu wan tra sma (eksemple : datra, basi fu atoso, sociale wrokosma)

San na a justitie vrijwaring ?

A **justitie vrijwaring** na a **orga fu sranga wèt kibri** san e meki wan meerderjarig kan kisi representatie fu du so sani.

A sma ondro justitie vrijwaring e **hori a leti fu du den sani fu en burgelijk libi, boiti den wan san seni gi a spesrutu gemachtigde**.

A sma ondro justitie vrijwaring **no man prati libi abra wederwijze instemming noso acceptatie**.

A vrijwaring e meki a **contestatie man fu so sani san no de ini den interest fu a meerderjarig**, san a man abi du ini a ten fu a vrijwaring, kan de annuleer noso verbeter.

A de gi den meerderjarig sma san abi fanowdu :

- **Wan sranga representatie:** meerderjarig sma san abi wan sranga onbekwaamheid (eksemple : coma, ede mankeri)
- **Wan representatie ini so sani :** meerderjarig sma san abi representatie fanowdu gi bepaalde tori.

- **Wan langa representatie:** meerderjarig sma san en faculteiten de verminderd gi langa ten nanga suma abi wan es'esi kibri fanowdu a ten fu a stuka fu a begi fu poti a sma ondro wan moro bigi kibri (voogdij noso curatel).

A justitie vrijwaring kan meki nanga wan **datra verklaring san seni gi a Procureur fu a Republiek :**

- A kan de a datra fu a sma, nanga a konform piki fu wan psychiatrisch
- A kan de fu a datra fu wan atoso pe a sma de

A **poti ondro justitie vrijwaring kan seti via wan krutu bakra fu voogdij.**

A krutubakra kan **seni wan noso moro spesrutu gemachtigde fu du so precies sani**, san a kibri fu a sma e meki fanowdu. A kan de gi eksempe a kebroiki fu wan bank investering, a seri fu wan oso ...

A krutubakra e kisi a **spesrutu gemachtigde ini den krosbei sma ini fosi.**

A justitie vrijwaring **no man psa 1 yari, san kan hari kon langa** via a krutubakra fu voogdij.

Luku bun : nanga den condities fu a artikel 1249 fu a wèt buku fu burgelijk proceduur, no wan beroep kan du bika a vrijwaring no abi leki tere a kenki fu den leti fu a sma.

San na curatel ?

A **curatel** na wan wèt orga san de fu kibri wan meerderjarige san abi rai **fanowdu noso wan control ini so tori fu en burgelijk libi.**

Wan sma san kibri nanga curatel e teki **en wan den besroiti san abi fu meki nanga en srefi efu a status fu en e meki a man** (eksempe : kenki wroko, froisi, abi persoonlijke relaties).

Ma a musu **kisi a primisi fu a beheerder, noso fu a krutubakra**, fu trow nanga ala besroiti san abi fu meki nanga en prenspari libipresi.

A musu kisi yepi fu meki wan akruderi fu libi nanga makandra (PACS) noso gi den tori fu dispositie nanga donatie.

Difrenti niveau curatel de :

- **Makriki curatel :** a sma sa du so sani en wan fu den tori fu ala dei ma a musu kisi a yepi fu a beheerder gi moro funamku tori.
- **Tranga curatel :** a beheerder e kisi den inkome fu a sma nanga ai pai den paiman fu en nanga wan rekening san opo tapu a nen fu a sma.
- **Seti curatel :** a krutubakra e seti den sani san a sma kan du en wan.

A krutu bakra e **seni wan noso moro beheerder.**

A krutubakra e seti a ten fu a curatel. A bigin ten de fu 5 yari, noso 10 yari ini a tori fu kenki fu den faculteiten **san no sori leki den sa betre** baka luku den informatie san kisi fu wetenschap (wèt n° 2015-177 fu 16 februari 2015).

Baka a fosi tem kba, a orga kan hari kon langa gi a semi ten noso wan moro langa ten (artikel 442 fu a burgelijk wèt buku).

San na a voogdij ?

A voogdij na wan wèt orga san de fu kibri wan meerderjarig sma **san abi fanowdu kisi representatie ala ten ini en burgelijk libi** (kenki fu en mentale nanga fysieke faculteiten san e meki en no man taki sa a wani).

Wan voogd e gi en representatie ini ala den tori fu en burgelijk libi. A krutubakra kan seti, tapu ala momenti, den tori san a sma kan du en wan noso no, gi ala tori wan wan.

A voogdij kan **teki ala den orga fu kibri san de fanowdu fu kba wan kefalek sani, san kon fu en gedrag, san a meerderjarig kan du gi en srefi.** A musu piki a krutu bakra.

A meerderjarig ondro voogdij musu **kisi a primisi fu a krutu bakra noso a rai fu famiri** fu trow noso PACS, gi tori fu dispositie noso donaties, a prensari libi presi nanga testament.

A krutubakra e **seti wan noso moro voogd.** Ini so tori, akutu bakra kan **seti wan famiri rai,** suma sa seti a voogd, a gesubrogeerd voogd noso efu a no de a voogd ad hoc.

A krutu bakra e seti a ten, san **no man psa 5 noso 10 yari, efu a vermindering fu den faculteit fu a meerderjarig san kibri no sori leki den go betre** baka den sani san wetenschap sori.

A winsi san na a orga, a krutubakra kan kenki en, nanga no poti en so hebi tapu ala momenti (eksempre : shatu a ten san ben seti, kenki omeni besroiti a meerderjarig kan teki en wan, kenki a voogd san seti).

Oten a orga e kba ?

A orga e kba :

- Tapu ala momenti te a krutubakra besroiti a no de fanowdu moro, tapu a begi fu a meerderjarig noso fu ibri sma san man aksi a poti ondro voogdij, a krutubakra e besroiti baka datra piki,
- Baka a ten san seti kba, efu a no hari kon langa,
- Te wan tra orga fu kibri meki fu kenki a dati

PROCEDUUR

Verwijzing fu a krutubakra fu voogdij

Fu kari a krutu bakra fu voogdij, a de fanowdu fu seni a verwijzing na a Krutu oso fu instantie :

Tribunal d'Instance de Cayenne (Krutu oso fu instantie fu Cayenne)

Juge des tutelles (Krutu bakra fu voogdij)

14 rue Lallouette

97300 Cayenne

A begi musu abi a marki fu a begiman nanga a musu abi :

- A datra certificaat nanga den ede san e sori a vermindering fu den faculteit fu a sma,
- A identiteit fu a sma san musu kibri nanga en geboorteakte
- A identiteit fu a begiman nanga ala den sani san e sori a banti nanga a meerderjarig san musu kibri,
- A tori fu ala den sani san psa san e kari a kibri
- A identiteit nanga den kontakt informatie fu a famiri nanga den krosbei sma fu a meerderjarig san musu kibri
- A begi formulier **cerfa n°15424*01**
https://www.formulaires.modernisation.gouv.fr/gf/cerfa_15424.do

N° SIRET : 18973003900014 - Code APE : 752E Justitie

Wèt status : grupu fu openbaar belang

WROKOPE NEN : ACCES AU DROIT DES POPULATIONS DE GUYANE (TOEGANG TE LETI FU DEN PIPEL FU FRANSSEI

Fu kisi a fanowdu datra certificaat, a de fanowdu fu go na wan datra san de tapu a lijst fu a Procureur fu a Republiek. A datra certificaat e kost **160 €** (*cf. lijst fu gemachtigde datra*)

So a krutubakra sa luku efu a kwetsbaar sma abi a orga fu kibri fanowdu, nanga efu a de so, ondro sortu kibri orga a kwetsbaar sma musu poti, afhankelijk fu den faculteit fu a sma.

A krutubakra e aksi a meerderjarig sma san musu kibri wan tu sani (efu a man) nanga ai stuka a begi.

Ai arki a sma san du a begi tu, efu den de den afkati tu, nanga ibri sma suma a feni a fanowdu arki.

A krutubakra sa kisi **ini prioriteit wan memre fu a famiri, noso wan krosbei sma fu gi representatie gi** a kwetsbaar sma. Efu a man a krutubakra e seti wan professionneel, san den e kari "**mandataire judiciaire à la protection des majeurs**"(wèt gemagtigde gi a kibri fu meerderjarige).

Den representatie sma fu kwetsbaar sma musu ala ten **sori san den du ini a du fu den mandaat** gi a sma san kibri nanga gi a krutubakra.

Begi fu stuka baka

Fosi a orga kba, ala den sma san man aksi a opo fu wan orga fu wèt kibri fu meerderjarig kan seni wan begi fu stuka baka gi a krutu bakra fu voogdij.

Ai seni wan begi gi a krutubakra fu voogdij : *Nyun stuka fu wan orga fu wèt kibri fu wan meerderjarig Cerfa n°14919*01*

https://www.formulaires.modernisation.gouv.fr/gf/cerfa_14919.do